

CONCIO VI.

REMEDIA CONTRA IMPATIENTIAM ÆGRORUM, A CHRISTO
PROFLUENTIA.

I. De ore Christi impatientiæ antidotum. — II. Ex oculis Christi. — III. De manibus. — IV. Ex vulneribus. — V. Ex veste.

THEMA.

Omnis turba querebat eum tangere, quia virtus de illo exibat, et sanabat omnes. Lucæ VI.

Matthæi c. IX. legimus oblatum Christo paralyticum, ut ab illo curaretur. Dominus curationem ejus aggrediens ab animæ incipit ægritudine et ait: *Fili, remittuntur tibi peccata tua*; postmodum vero corpus sanat ac dicit: *Surge et ambula*. Quid hoc sanandi ordine voluerit sibi Dominus, non est difficile conjectu. Voluit enim insinuare, quam perperam agant homines, qui corporis tantum curam querunt, de cura vero animæ nihil prorsus cogitant; cum tamen animæ ægritudines longe graviores sint morbis corporis. Et vero morbos corporis sæpe consequuntur etiam morbi animi, indignationes, impatientia, murmurationes etiam de ipso Deo, et interdum desperatio; quæ longe periculosius animum affligunt, quam omnes febres, podagræ, hydropes, etc. sed plerique hominum de his nihil sunt solliciti, soli corporis ægritudini maximis laboribus et impensis querunt remedia. At non videtis miseri, quam perperam agatis? Curatis pedem, stomachum debilitatum relinquitis, unde tota corporis sanitas pendet: curatis servum, reginam deseritis. Non est hoc quod docuit Dominus: prius animæ medendum est, postea primum corpori. Sed ubi nobis, inquis, morborum animi medicus? En hodierno in evangelio Christus, quem: *Omnis turba querebat tangere, quia virtus de illo exibat et sanabat omnes*. Qui corpora sanari a Christo cupiebant, corporaliter eum tangebant: qui spiritu sanari per Christum cupiunt de morbo impatientiæ, etc. spiritualiter eum tangant, consideratione videlicet et meditatione. Missa igitur nunc, tamquam minus necessaria, corporis cura, accingamus nos ad curam animæ contra morbos illos, qui corporalem ægritudinem ordinarie consequuntur. Tametsi enim forte nunc ægri non sumus, erimus tamen aliquando et forte sæpius: colligamus nunc cum formicis in æstate valetudinis fruges salutaris doctrinæ, pro hieme ægritudinis.

I. Virtus sanandi hanc impatientiam exit de ore Christi, qui sicut solo verbo multos curavit infirmos, uti filium reguli et puerum centurionis, fi-

liam Chananæ, etc. ita etiam curare infirmitatem impatientiæ potest. Audiamus præscriptum archiatri nostri: *Qui voluerit animam suam salvam facere perdet eam: qui autem perdidit animam suam propter me, inveniet eam*, Matth. XVI. Joannis XII. dicitur: *In vitam æternam custodit eam*. Sed quomodo quis perdet animam? *Id faciet* (inquit S. Bern.) *aut vitam suam tradendo in mortem, sicut martyr, aut eam affligendo, sicut pœnitens*. Martyrium autem non solum illud intellige, quod a persecutoribus inferitur, sed etiam quod per dolores, afflictiones, morbos, etc. a Deo solo pervenientes. Certo igitur tibi persuadeas, si verus Christi discipulus esse, et animam tuam invenire et custodire in vitam æternam velis, altero modo eam tibi esse perdendam, sive per spontaneam tui mortificationem, sive per cruciatuum et dolorum (undecumque tandem illi tibi immitantur, sive a tyranno, sive a Deo) patientem exantilationem; alioqui te non tam Christi quam Epicuri discipulum fore, faciendo nimirum carnis tantum curam in desideriis, ut dicitur ad Rom. XIII. nec animam tuam te inventurum in cœlo, sed perditurum. Elias maximæ sanctitatis et austeræ vitæ vir per turbinem in cœlum raptus est. IV. Reg. II. ita etiam per turbinem cruciatuum et dolorum, et ut apostoli dicunt, Act. XII. *Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei*; id quod ipsi facto suo egregie comprobant: alii enim eorum secti sunt, alii lapidati sunt, alii præcipitati sunt, alii crucifixi sunt, alii in oleo assati sunt, alii capite truncati sunt, alii ut Bartholomæus excoriati sunt. Noverat nimirum noster Bartholomæus id, quod ipse dæmon testatus est, Job. II. *Pellem pro pelle, et cuncta quæ habet homo dabit pro anima sua*, id est, omnia temporalia bona, et ipsam quoque pellem perdere oportet, si quis pellem immortalitatis induere desiderat. Cæterum hanc suam excoriationem Bartholomæus, sua martyria cæteri apostoli patientissime tulerunt, et virgam Dei ad se extensam (more Assuero usitato) velut divinæ benevolentiae signum exosculati sunt.

Noli igitur aliam tibi fingere viam: regia et sola ad cœlum via crucis est et patientiæ: non dico tamen, ut tu infirmitatem quæras aut culpabilem ei præbeas occasionem: sed ut ss. martyres imiteris, qui (ut S. Athanasius, in apol. pro fuga sua ait) prudenter subducebant se ab ira tyrannorum, uti et ipse S. Athanasius; quando autem eos Deus eorum manibus tradebat, cum hilaritate martyrium acceptabant. Similiter et tu prudenter debes sanitati tuæ consulere, si tamen ægritudo tuam domum inviserit, gratanter eam velut a Deo missam accipito.

II. Exit de oculis Christi, id est, de providentia Dei, quia uti Christus oculorum suorum obtutu, spiritualem Petri infirmitatem curavit: ita si consideremus divinam providentiam acutissime videre nostrorum morborum et dolorum causas, remedia, præmia, vires nostras ad tolerandum, et quas ipse ex gratia addere potest, nequaquam habemus causam ullam impatientiæ. Mundus et terrarum domini sæpe non vident quem, qua ratione, et ob quid puniant: ideo sæpe modum excedunt, imprudenter ac inique sæviunt. Idem facies et tu si tibi ipsi mederi velis; vel enim nimio valetudinis desiderio nimium pharmaci sumes: vel nimio tuo amore, nimis parum sumes et utrobique peccabis. Non ita Deus, qui optime novit quid et quantum tibi expediat. Idcirco pulchre comparatur a Balaam rhinoceroti: *Deus*, inquit, *eduxit illum de Ægypto, cujus fortitudo similis est rhinoceroti*, Num. XXIII. Quia enim rhinoceros cornu infra oculos, super naribus habet (unde nomen habet a Græco *nasus*, id est, *cornu*), videt, quorsum, quem ac quomodo feriat. Ideo pugnant cum elephante, alvum ejus petit, utpote penetrabiliorem; non ita taurus et monoceros, qui cornua in fronte supra oculos gerunt ac proinde dubio feriunt. Mundus uti taurus et monoceros sæpe imprudenter et dubie ferit, non habito ad finem et modum respectu; sed Deus uti rhinoceros, finem ac circumstantias optime expendens. Modo enim ferit aliquem propter gloriam suam, uti cæcum illum a nativitate, Joannis, c. IX. cæcitate; et Lazarum, Joan. c. I. infirmitate et morte: et Sanctum Job, cap. II. plagis maximis, licet omnes essent innocentes; et hoc maximam consolationem parit, quia Christo et martyribus, qui sine culpa passi sunt, assimilant. Quis autem non malit pendere in cruce cum innocente Christo, quam cum hono quidem latrone, culpæ tamen reo? Modo ut per ægritudinem peccata tua deleat vel ab iisdem te præservet; et hoc quid potest esse suavius? Quis enim non eligat potius pruinam quam nivem? Lavare manus in aqua quam in igne? Puniri hic quam ibi? Modo ut tuam patientiam ac fortitudinem probet exercentque; et hoc est valde gloriosum; Deus enim cum angelis suis certamen tuum spectat, (sicut Christus, Actor. VII. S. Stephanum aspexit lapidatum a Judæis, et Sanctum Antonium cæsum a dæmonibus) ut vincentem te coronet: modo affligit corpus tuum, ut spiritum fortiorem reddat; opera veræ pietatis, ut penitentiam, patientiam, pietatem et misericordiam, etc. a te extorqueat, quæ alioqui sanus nunquam eras facturus.

III. Exit de manibus Christi: nam ut extentione manuum, et tactu multos curavit Dominus:

ita si consideres ægritudinem, dolores tuos, a manu Dei provenire, habebis statim cur omnem ponas querelam. Posset Deus impedire, et sine dubio impediret omnem ægritudinem, si nobis noxiam judicaret: magis enim non diligit, quam ulla mater filium. Si tu hostem habeas, qui te in cubiculo tuo occidere pararet, non posset autem ullo modo ad te penetrare, nisi communicato cum parentibus tuis consilio, et nisi claves cubiculi ab iisdem acciperet, num tu hostem illum time-res, et non potius rideres? Annon secure in utramque aurem dormires? Quomodo enim fieri posset ut parentes in necem tuam consentirent, et claves hosti traderent? Annon potius claves sollicitè custodirent, teque securum redderent? Idem prorsus existimato facere tibi Deum, modo tu in ipsum non pugnes. Sive enim dæmones, sive mundus, sive elementa pugnent in corpus tuum, non possunt habere vel arma vel claves ad nocendum tibi, nisi per manus Dei, hoc est, vel imperante vel permittente ipso accipiant. Nihil est igitur quod timeas ullam calamitatem, vel ægritudinem tibi exitialem fore, si Dei gratiam et amicitiam bene vivendo conservare studeas. Verissime tibi dictum existimato, quod Christus de amico suo Lazaro dixit, Joannes XI. *Infirmus hæc non est ad mortem, (animæ videlicet) sed pro gloria Dei, et animæ tuæ salute*. Ligat enim te compedibus morbi ad salutem tuam, ne ipse elabaris. Falconem ignobilem, inertem et indocilem facile pateris avolare liberum et negligis; sed falconem nobilem et magni pretii, magna industria educas, et pedicas illi injicis, oculosque velas, ne tibi elabatur: ita Deus David, viro secundum cor ejus et amico plurimis affecto beneficiis, pedicas persecutionis induit, nunc per Saullem, nunc per Semei, nunc per proprium filium, ne ipsi elaberetur; quod agnoscens David, lubens patiebatur: *Dimitte eum ut maledicat*, ait de Semei, II. Reg. XVI. *Dominus enim præcepit ei ut malediceret David. Quis scit si forte respiciat Deus afflictionem meam, etc.* Similiter et Paulus vas electionis erat Deo et falco nobilissimus, qui volavit ad tertium cœlum, nihilominus tamen Deus induit ei pedicas, stimulum carnis, seu motus concupiscentiæ, quos etiam ter rogatus auferre ipsi noluit, II. Cor. XII. ne is magnitudine revelationum extolleretur. Non novit vero medicam Dei manum apostolus, et sua infirmitate optime contentus fuit. Denique, sicut medicus et mater curam ægro adhibent, interim tamen saccharum porrigunt: ita Deus in ipsa ægritudine suas mittit consolationes secundum id Psalm. XCIII. *Secundum multitudinem dolorum meorum consolationes tuæ lætificaverunt animam meam*. Ac quemadmo-

dum misit Lazaro canes, qui vulnera ejus linge-
rent et lingendo lenirent ac sanarent : ita mittit
ægro aliquos qui eum consolentur, ei compatian-
tur et ministrent, etc.

IV. Exit ista sanitatis virtus a vulneribus Chri-
sti: quorum interventu sanavit ulcus infidelitatis
in Thoma. Per eadem et tu sanare impatientiam
tuam potes, si roges Christum fuisse: *Virum
dolorum et scientem infirmitatem*, ut ab Isaia voca-
tur, cap. LIII. *Qui cum malediceretur, non maledi-
cebat; cum pateretur, non comminabatur*, ut dicitur,
I. Petr. II. *Et sicut ovis coram tonsente se ab-
mutuit*, Isa. LIII. Considera igitur quatuor illa
infirmitatis incommoda, morbi gravitatem, medi-
camentorum acerbiteriam, ciborum insipiditatem,
et inservientium ac medicorum incuriam, quatuor
esse clavos, quibus cum Christo in cruce fixus
pendeas, et gaude quod Christo modo aliquo si-
milis sis, et cum Paulo dicere ad Galat. II. pos-
sis: *Christo confixus sum cruci*. Vilissima res est
purpura ex conchyliorum genere, postquam ta-
men imperatores ejus sanguine tingere vestes
suas cœperunt, nemo non veneratur illam, et
maximo sibi honori ducit, purpura donari. Et
quid sunt tribulationes, morbi et cruciatus, nisi
res abjectæ et abominabiles? Atqui ubi Christus
in cruce ejusmodi induit purpuram, et factus est
vir dolorum sanguine perfusus; quis non sibi
maximo ducat honori, simili decorari veste? Cer-
te S. Franciscus e stigmatibus sibi impressis, do-
lorem sentiebat; sed et maximam interim glo-
riam habuit, et sensit consolationem. Exod. XV.
legitur Israel murmurasse contra Moysen, quod
venisset ad aquas amaras, quæ potabiles non
erant. Quare Deus ostendit Moysi lignum, quod
cum misisset in aquas in dulcedinem versæ sunt.
Similiter: *Si passio Domini ad memoriam revoce-
tur*, inquit Sanctus Gregorius, *nihil est adeo du-
rum, quod non æquo animo toleretur*. Igitur si mor-
bus tibi gravis et acerbus videtur, immitte in
eum crucem Domini, et cogita eum quoque et
longe gravius infirmatum fuisse; si medicamen-
ta tibi aspera videntur; si cibus insipidus, intin-
ge ea in Christi vulneribus, et cogita eum acerbis-
sime propter te devorasse, fel et acetum, probra,
contumelias, etc. Cujus rei exemplum scribit
Thomas Cantipratanus, lib. II. c. LVII. part.
XXVI. de monacho, qui fastidians panem simila-
gineum quotidianum, apostasiam cogitabat: cui
Christus apparens panem hordeaceum, sed in vul-
nere lateris sui intinctum, porrexit: qui in mel-
leam et suavitatem mutatus, tentationem om-
nem exclusit.

V. Virtus illa de veste Christi exit. Sic enim et
morrhissa cum tetigisset fimbriam vestis

Christi, sanata est. Fimbriam Christi tangimus,
cum tribulationum et infirmitatum mercedem,
gloriam æternam consideramus. Ut enim fimbria
finis et ornamentum est vestimenti: sic gloria
cœlestis laborum et dolorum. Quod si pauculis la-
pillis pulcherrimam tibi et pretiosissimam com-
parare vestem posses, licet eos diu conquirere de-
beres, quam libenter eos expenderes? Dolores,
cruciatus, morbi et tribulationes lapilli sunt, vi-
lissima sunt, quia et communissima (nec ea quis
emeret hic teruntio); at in cœlo ista multum va-
lent, quia pecunia sunt, quæ gloria cœlestis com-
paratur, nec in cœlo reperiuntur, quia nullus ibi
dolor, etc. Quis ergo non libenter commutet
cum æterno gaudio et beatitudine, temporalem
ægritudinem et tribulationem, tametsi aliquo la-
bore constet? Hinc Sanctus Franciscus cum ali-
quando nudus in urgente frigore a quodam vi-
sus, interrogaretur, num aliquid sudoris vellet
vendere, graviter respondit et sapienter: *Tibi qui-
dem non vendam, qui eum contemnis, sed Christo,
qui magno pretio illum emit*. Denique, Sanctus
Antoninus, III. p. chron. tit. XXIII. c. IV. §. X. scribit,
Sanctum Dominicum aliquando invisisse quam-
dam feminam nomine Bonam, Romæ circa por-
tam Lateranensem habitantem, quæ gravi infir-
mitate tentabatur, siquidem ejus pectus plurimis
scatebat vermibus, id mali tamen patientissime
tolerabat. Petiit igitur Sanctus Dominicus ab illa
vermem unum sibi porrigi: quem cum in manus
sumpsisset Dominicus, subito vermis in gemmam
pretiosam mutatus apparuit: quem illa vix pre-
cibus et lacrymis a viro sancto impetratum, sta-
tim pectori suo restituit: quæ mox iterum in ver-
mem versa est. Simile quid legimus, Isa. VI. ubi
angelus Domini calculum manu tenuit, quem
forcepe de altari tulerat, eoque labia Isaia tetigit.
Quo loco calculus et carbonem significare potest
ignitum, et carbunculum gemmam pretiosam, ut
advertit Sanctus Hieronymus. Carbunculum ergo
angelus forcepe de altari tulit, quasi tunc videtur
esse carbo ignitus, sed acceptus et de prope ins-
pectus, deprehensus est carbunculus, ut advertit
Alcazar, in Apoc. II. Talis prorsus ægritudo est,
quæ de procul videtur esse carbo ignitus et adu-
rens, melius inspecta deprehenditur esse gemma
pretiosa. Viden igitur, quid valeant apud Deum
dolores et cruciatus: gemmæ sunt et omni re
creata longe præstantiores. Unde vere dixit apos-
tolus ad Rom. VIII. *Non sunt condignæ passionis
hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur
in nobis*. Quam fulgebit in cœlo pellis Bartholo-
mæi! Quam purpuram non superabit!

Contra vero impatientia plurima affert mala et
longe majora, quam sint ea, quæ toleras. Dum

enim in murmurationem, ventriculandiam, vel des-
perationem aut impatientiam cadis, in longegra-
vius malum incidis, utpote de malo pœnæ in ma-
lum culpæ, et præterea malum tibi conduplicas,
atque ita instar pisciculorum de sartagine in
ignem saltas. Cervus illaqueatus dum laqueos
nititur excutere, magis induit: avicula visco re-
tenta, dum eluctari conatur, magis inviscatur.
Et præterea totum ægritudinis meritum, quod
habere poterat vel habuisti, perdis: opus sæpe
multorum dierum. Cogita igitur nunc, utrum
cum Catharina Sennensi, hic spineam potius eli-
gere coronam, an roseam velis. Illa certe mox
spineam elegit et capiti suo impressit, sperans
ibi roseam; metuens vero ibi spineam, si hic ro-
seam elegisset.

CONCIO VII.

RITUS INAUGURATIONIS SUMMI PONTIFICIS.

I. In conclavi. — II. Ad S. Petrum. — III. In Laterano.
— IV. In sedem marmoream. — V. In palatio.

THEMA.

Elegit Simonem, quem cognominavit Petrum.

Luc. VI.

Multa fabulantur hæretici de papa ejusque elec-
tione, auditores. Quibus os obstruendum vide-
tur, arrepta occasione ex hodierno evangelio, in
quo legimus electum rite a Christo Petrum apos-
tolorum primum adeoque summum pontificem,
et cum eo cæteros apostolos. Et quia ritus
illi, qui in papæ inauguratione adhibentur,
salutares doctrinas continent, eos nunc propo-
nam.

I. Habito et promulgato pontifice, omnes sur-
gunt ad congratulandum, deinde, eum exuunt
crocea et caputio parvo, et sic cum suo rochetto
faciunt illum sedere super ornata sede, quam lo-
cant ante mensam, ubi priores sedebant. Tum
imponunt illi annulum piscatoris, sive ad indi-
candum, quod ipse velut Ecclesiæ caput, totam
repræsentans Ecclesiam, per hunc annulum
Christo desponsetur, ad fidem ei servandam,
juxta id Ose. II. *Sponsabo te mihi in fide*, sive ad
indicandam potestatem pontificis a Christo col-
latam Petro ejusque successoribus ad elargien-
das et concedendas quascumque gratias decreta-
que sancienda, etc. quomodo Assuerus dedit
annulum suum Mardocheo, Esther VIII. et Pha-
rao Josepho, Genes. XLI. ubi tamen humilitatis
admonetur, dum piscatoris, id est, humilis Petri
annulo insignitur. Deinde, exquirunt, quæ no-

mine velit nuncupari. Et hoc ad exemplum Petri
primi pontificis, cui Christus mutavit nomen de-
signandum futuram ejus excellentiam, quod vi-
delicet in posterum Christi personam repræsen-
taturus esset, (ideo enim Deus Petro suum
nomen communicavit, petra scilicet, ut in ho-
dierno evangelio audivimus) et futurus Ecclesiæ
caput, etc. Id vero sibi imponit, quia superiorem
in terris non habet. Solius Petri nomen nemo
pontificum sibi assumit, ob honorem D. Petri et
in hoc etiam humilitatis memores sunt, dum
summa potestate sibi ipsi nomen imponunt,
non tamen Petri, quo nomine se indignos cen-
sent.

Tum super altare collocatur et imprimis a car-
dinalibus reverentia ei exhibetur, osculo pedum,
manuum et oris: veluti Christi vicario, domino,
amico et patri. Alias cardinales manum, cæteri
pedem ejus osculantur. Calumniantur hunc mo-
rem hæretici, quod papa recipiat osculum pe-
dis: sed non considerant insani, prædictum im-
primis hoc ab Isaia, cap. XLIX. dicente: *Erunt
reges nutritii tui et reginæ nutrices tuæ: vultu in
terram demisso adorabunt te, et pulverem pedum
tuorum lingent*: et c. XVI. *Venient ad te curvi
filii eorum, qui humiliaverunt te, et adorabunt ves-
tigia pedum tuorum, qui detrahebant tibi*. Hoc enim
de Ecclesia prædictum, si ejus capiti non conve-
nit, cui membro ejus conveniet? Non advertunt
hoc ipsum profanis quibusdam regibus fieri
solitum, uti apud Parthos. Quamquam summi
pontifices nequaquam sibi arrogarunt, sed ab ul-
tro offerentibus solum receperunt hunc hono-
rem, et accipiunt non tamquam privatis suis
personis, sed tamquam Christi vicariis debi-
tum: unde et calceo rubro holoserico cruce-
m appictam gerunt, ut ostendant se non tam
pedem quam crucem seu Christi personam oscu-
landam exhibere. Non advertunt antiquissimum
hunc esse morem apud Christianos receptum:
accedendi scilicet ad genua pontificum, imo etiam
sacerdotum quandoque et episcoporum, id quod
S. Ambrosio fecit Theodosius imper. Legitur in
vita S. Sabinæ virginis et martyr. Maximus Cæsi
papæ pedes osculatus esse, apud Baron. anno
294. Id ipsum ab aliis hactenus observatum. Di-
xisset etiam Christum, Joan. XVII. ad Patrem:
Gloriam (ut habetur in Græco) *quam dedisti mihi
dedi eis*. Hoc fecerunt papæ Pipin. rex Franc. Ca-
rolus M. imp. ejus filius Ludovicus Pius, Fride-
ricus I. etc.

Interim prior diaconorum aperta sacrarii fe-
nestella, qua populus expectans videri potest,
cruce profert alta voce clamans: *Annun-
tio vobis gaudium magnum: Papam habemus; reveren-*

dissimus dominus cardinalis N. electus est in summum pontificem, etc. Tum pulsantur campanæ, et omnis generis signa lætitiæ eduntur. Merito et hoc fit: maxima enim Dei gratia est, habere pontificem novum orite et concorditer electum, sine schismate ac turbis in tam longa et continua serie, quæ certissima fidei nostræ nota est et comprobatio: quo plures enim fiunt in dies pontifices, eo fortior catena et invicibilior. Petra hæc hæreticis clavus in oculis est, lancea in lateribus, qui nil mallent, quam videre scissuras in nobis: et jam dudum susperabant interitum hujus cathedræ juxta Lutheri pseudopphetiam.

II. Ex conclavi descendit ad Sanctum Petrum et prostratus ante altare orat: tum exeunte eo de capella S. Gregorii, cæremoniarius incendit stupam coram eo et genuflexus ait: *Pater sancte, sic transit gloria mundi.* Idque tertio facit, distinctis spatiis. Tum procedit per navim ipsius capellæ, ubi sepulcra sunt Romanorum pontificum e parietibus eminentia: ut in summa hac festivitate et pompa etiam mortis reminiscatur: ad exemplum nimirum Christi, qui in ipsa transfigurationis suæ gloria, de morte sua sermocinatus est, et in pompa triumphali flevit super Hierusalem. Ne igitur illatenus ob summum honoris fastigium efferentur, hisce monitis frænum sibi imponere voluerunt: ut se quoque mortales esse meminissent. Quæ res ostendit maximam pontificum humilitatem; siquidem hæc ipsi sibi procurarunt et exhiberi jusserunt, ut omnibus notum facerent, se honoribus illis nec allectos nec affectos, sed præter voluntatem et merita sua ad eos se evectos esse, nec eos magni aestimare. Ut mirum sit, quomodo mentiantur hæretici papam divinos sibi honores assumere et requirere.

III. Procedit ad Lateranum, humili equo, vel in sella gestatus, sub umbrella. Non quasi, ut vulgus credit, terram nunquam contingere debeat: (hoc enim falsum) sed ob reverentiam: sic enim et Christi pedibus Judæi et apostoli vestes subternebant. Dignior princeps, qui adest (etsi imperator sit aut rex) pro recepto amore, papæ equum ascensuro stapedem tenet, et aliquantum, fræno equum ducit: quod tamen modeste, detrectat papa: et post aliquot passus omnino subsistit, officium recusans: ad quod alii duo magni nobiles substituuntur. Si in sella gestatur, quatuor majores principes sellam aliquantum portant, sed magis ob reverentiam, quam ut pondus gerant, siquidem alii quatuor adhuc adsunt. Hæc vero officia non ipse pontifex exigit; sed ultro oblata modeste primo recipit, et humiliter mox detrectat: prius agit ut Christi vicarius, poste-

rius ut persona propria. Legimus enim Christum acceptasse hoc genus officii a Judæis. Certum hoc præstitisse pontificibus non unum, sed plures reges, Boz. design. Ecclesiæ XX. cap. V. Ludovicus Franc. et Henricus Angl. reges cum scirent Alexandrum III. ad eos venire, progressi obviam, stratorum functi officio, dextra lævaque equi frænum tenuerunt, et ad hospitium paratum sunt comitati. Non enim intuebantur eum ut hominem, sed veluti ipsum Christum, cui servire regnare est. Porro hæretici, qui hunc honorem papæ invident, similes sunt Pharisæis, qui a turbis acclamantibus Christo: *Benedictus qui venit in nomine Domini*, dicebant Domino: *Magister increpa discipulos tuos*; sed respondet Dominus: *Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides clamabunt*, Luc. XIX.

Porro Judæi in certo loco cum sua lege observant et expectant transeuntem pontificem, eamque genuflexi pontifici offerunt, lingua Hebraica dilaudantes eam et hortantes pontificem ut eam veneretur. Quibus is respondet: « Sanctam legem, viri Hebræi, et laudamus et veneramur, utpote ab omnipotenti Deo per manus Moysis patribus vestris traditam, observantiam vero vestram et vanam interpretationem damnamus et improbamus, quia Salvatorem, quem adhuc frustra expectatis, apostolica fides jam pridem advenisse docet et prædicat Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. » Sed ad quid Judæi Romæ? Primo, ad fidei nostræ confirmationem: ut sic agnoscat illi miseriam et cæcitatem suam, dum Ecclesiæ Christi subesse et mancipia coguntur, eoque loco, a quo ipsis exitium partum, et in quem sacra eorum translata sunt. Secundo, ut ibidem convertantur: ibi enim ad concionem christianum hebdomatim audiendam adiguntur, unde aliqui convertuntur, cæteri confunduntur.

IV. In æde Laterana ducitur, a priore et canonicis illius Ecclesiæ ad sedem marmoream stercoreantium (non ad Joannem pseudopapam, ut hæretici mentiuntur); sed ut iterum meminere humilitatis et quis fuerit; ibi occinitur ei versiculus: *Suscitat de pulvere egenum et de stercore erigit pauperem, ut sedeat cum principibus et solium gloriæ teneat.* Hac enim cæremonia ostendit se hac gloria indignissimum et optime nosse, quis fuerit et quis sit: vult enim pontifex indicare, quod nihilo se meliorem aliis reputet, sed conditione naturali omnibus parem. Propterea etiam papa, id est, pater, vocari vult, non dominus: aliosque omnes fratres vel filios vocat.

Tum quantum pugno potest complecti pecunia-

CONCIO VIII.

DOCUMENTA EX EVANGELIO

I. Quid in electionibus faciendum. — II. Modus orandi. — III. Primatus Petri. — IV. Nova nomina pontificum et religiosorum. — V. Unio in Ecclesia. — VI. Peccatores ultimo loco. — VII. Non mirum si aliqui mali in communitate.

THEMA.

Exiit in montem orare, et erat pernoctans in oratione Dei. Luc. VI.

Dilecti in Christo, faciemus in hac concione quod fieri in messe solet. Ibi enim alii agrum demetunt, alii spicas derelictas colligunt. Postquam ergo ex agro hodierni evangelii multa jam messuimus, nunc cum pauperibus colligere spicas, id est, reliqua documenta minus præcipua volumus: quod eo libentius faciemus, si meminimus s. evangelium esse agrum illum, de quo Dominus, Matth. XIII. ait: *Simile est regnum cælorum thesauro abscondito in agro, quem qui invenit homo, abscondit et præ gaudio illius vadit et vendit universa quæ habet, et emit agrum illum.* In quem locum ait Origenes, in cap. XIII. Matth. tom. II. *Agro non est dissimilis sacra Scriptura, in qua reconditus est inestimabilis thesaurus sapientiæ Dei.* Cum ipso sentiunt August. l. I. quæst. evang. c. XIII. tom. IV. Jerom. in c. XIII. Matth. tom. IX. quando igitur tam pretiosus thesaurus latent in Scripturis sanctis, præsertim in evangelio, tanto majori studio ac diligentia conabimur eum inquirere et minima quæque rimari.

I. Discimus quid in arduis negotiis et in specie quid in electionibus facere debeamus. Etenim primo, Christus antequam eligeret duodecim apostolos, prius ascendit in montem, et ibi pernoctavit in oratione: unde S. Ambros. in hunc locum ait: « Quid te facere convenit cum vis aliquod officium pietatis adoriri, quando Christus missurus apostolos oravit prius? » Quod postea observatum ab Ecclesia. Sic enim Actor. I. ante electionem Matthiæ in sortem Judæ proditoris, apostoli prius oraverunt Deum, ut ostenderet eis, quem eligere deberent: sic Act. XIII. prius jejunabant et orabant, antequam Paulo et Barnabæ imponerent manus, et munus prædicandi, unde et Ecclesia instituit jejunia quatuor temporum pro sacerdotum ordinatione.

Secundo, non processit ad electionem de nocte, sed expectavit diem: *Et cum dies factus esset, vocavit ad se discipulos*, ait Lucas; sic etiam non fortuito absque examine, aut ad nudam aliorum relationem eligendi sunt sacerdotes, magistra-

rum, ubi tamen nihil prorsus sit argenti et auri, spargit inter populum dicens: *Argentum et aurum non est mihi, quod autem habeo hoc tibi do*: ad designandum paupertatem spiritus, quia in mente præditus, pecuniis nequaquam afficiatur, nec appetat aliena, sed bene et parce utatur suis, liberaliter elargiatur, etc. Hinc tamen non sequitur, ut donata Ecclesiæ bona abjicere debeat; utpote sine quibus conservari sedes non posset: alia ratio fuit apostolorum, et alia pontificum: alia illius temporis, alia posterioris.

V. Ab ecclesia Sancti Joannis per pontem ligneum ascendit ad palatium Lateranense, et postea ad capellam Sancti Silvestri, ibique sedens in prophytica sede, accipit a priore ecclesiæ Lateranensi genu flexo, ferulam in manum, in signum correctionis et regiminis: et claves ecclesiæ et palatii, in signum potestatis claudendi et aperiendi, ligandi et solvendi. Deinde, sedens in altera prophytica sede ad aliam partem, restituit eadem dicto priori: veluti relicurus hæc post se ecclesiæ, ubi de sæculo hoc aliud migrarit, vel quod paratissimus sit hæc libentissime mox deponere et concedere.

Tum præcinctus cingulo rubro serico cum bursa item rubra, in qua sunt duodecim lapides pretiosi cum musco, capit denarios argenteos omnifariam e gremio camerarii, quotquot potest continere, et super populum spargens dicit: *Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi*, idque ter facit. Quo denotat dispensationem thesauri Ecclesiæ, et Christi apostolorum maxime meritis constantis: e quo largiter concedere queat indulgentias, vel etiam ob dispensationem honorum temporalium quam facturam se in pauperes polliceatur: uti plerique fecere papæ, Gregorius Magnus imprimis, qui successorem Sabinianum tenacitatis in somno sæpe arguit, et demum in capite percussit, unde dolore vexatus postea obiit.

Nostrum est jam rogare Dominum Deum ut et pontifici nostro adesse et Ecclesiæ hostes omnino profligare velit: *Ut ita sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati serviamus illi; in sanctitate et justitia coram ipso omnibus diebus nostris.*

tus, etc. sed exploranda singulorum vita et mores atque habilitas: siquidem ex illis pendet multorum salus.

Tertio: *Vocavit ad se, quos voluit ipse*, ait S. Marcus, cap. III. docens ambitionem et amicorum intercessionem a Christo non admissas: sed qui placebant ipsi, hos elegisse (siquidem et Judas tunc bonus erat) et similiter tales eligendos, non qui nobis, sed qui Deo placeant: nec qui ambitu quærunt dignitates, sed potius qui fugiunt. Quod utinam in electionibus suis servarent homines; quid enim insulsius et iniquius, quam ad aliorum preces ordinare vel eligere inidoneos? Plerumque etiam qui ambiunt honores, inhabiles sunt. Unde lex, si quamquam cod. de episc. et cler. dicit: *Quæratur cogendus, qui rogatus recedat, invitatus fugiat. Profecto indignus est sacerdotio, nisi fuerit ordinatus invitatus*. Sic lex.

Ad eandem orationem in similibus negotiis confugere oportet: ut cum parentes suis liberis statum eligere volunt, vel cum quis sibi ipsi, solent dicere parentes de suis liberis: Iste debet mihi fieri miles, ille canonicus, tertius aulicus, ista materfamilias, illa monialis, etc. non considerantes, quod facillime in hoc errare possint, et liberos in ruinam impellere. Rogare deberent Deum, ut eos ad competentem statum vocare dignetur, qui solus novit, quid illis competat, debent etiam considerare eorum inclinationes et talenta.

II. Discimus modum et rationem orandi. Primo enim, Dominus oraturus ascendit in montem: ita nos oraturi mentem a terrenis rebus avocare, et ad Deum elevare debemus, per præviam præparationem, cogitando nimirum quid et cum quo locuturi simus, juxta id Eccles. XVIII. *Ante orationem præpara animam tuam, et noli esse quasi homo, qui tentat Deum*. Ut enim is illuderet patrifamilias, qui pulsaret ejus fores, et illo aperiente mox recederet vel ludicram rem quæreret: sic etiam qui inconsulto Deum adit precaturus. Unde etiam fit ut tales mox distraherentur, et alio se conferant suis cogitationibus, quod est Deum tentare et quodammodo illudere. Ambros. in cap. I. Luc. super hunc locum ait: « Ille non ascendit in montem, qui de sæculo, divitiis haud honore sollicitus est; non ascendit in montem, qui funditus optat alieni. ascendit ille, qui Deum quærit, etc. » Non ascendit etiam montem, qui ingrediens templum ad orandum, illico caput in pileo conduit et corrui in sedem velut truncus. Aliter longe S. Narcissus Augustam veniens, et cibum in domo Afræ sumpturus, prius toto corpore, vultu et oculis ad orationem se adeo devote composuit, ut inde compuncta Afræ, et velut mi-

raculo obstupefacta, ad ejus se pedes abjecerit, et turpem vitæ suæ labem ultro confessa sit atque absterserit.

Secundo, oravit de nocte, dicens orationi congruum esse locum obscurum et solitarium, quæ nimirum sensus minus distraherentur. Unde Sanctus Antonius pernoctabat in orationibus, et man- adventante diem accusabat, quasi causam distractionis, dicens: *Quid me impedis sol! Qui a hoc jam oris ut me ab hujus veri luminis abstractas claritate?* Cassian. coll. IX. cap. XXXI. Hinc apud primos Christianos preces nocturnæ frequentissimæ erant: utinam forent et nunc, ita saltem ut ad matutinas horas et missas mane conveniremus.

Tertio, pernoctavit in oratione, docens perseverandum in eadem. Si enim Christus Dei Filius non illico exauditus est in suis orationibus, sed per integram noctem ad fores Patris sui pulsare et stare permissus est (uti imprimis patet in monte Oliveti), quid conquerimur nos servi? Unde Ambrosius in hunc locum ubi supra ait: « Species tibi datur, forma præscribitur, quam debeas æmulari. Quid enim te pro salute tua facere oportet, quando Christus in oratione pernoctat? » Optima argumentatio: Si enim nostra salus Christo adeo cordi fuit, ut causa illius pernoctaret: annon magis eadem nobis cordi esse debet?

III. Discimus Petro primatum a Christo promissum et postea collatum, hic confirmari: siquidem ordine primus ab omnibus recensetur evangelistis: et Matth. X. expresse dicitur: *Primus Simon, qui dicitur Petrus et Andreas frater ejus, Jacobus Zebedæi, etc.* Non dicitur secundus Andreas, tertius Jacobus, etc. quia de reliquorum ordine non laborabant evangelistæ. Similiter quoties alibi nominantur discipuli, semper Petrus velut paterfamilias aut dux aliis præponitur; ut Marci I. *Simon et qui cum eo erant*: et cap. I. *Dicite discipulis ejus et Petro*: et Act. II. *Stans Petrus cum undecim*: sic Luc. VIII. et IX. omnium nomine respondet. Signum ergo est, denotari hic primatum Petri: non ratione vocationis, nec ætatis: nam Andreas ipso senior et prior vocatus erat; nec ratione sanctitatis: qui enim credat evangelistas ausos esse de apostolorum sanctitate discrimen et judicium ferre? Quod si Paulus ad Gal. II. Petrum inter Jacobum et Joannem medio loco ponit, vel ibi rationem dignitatis non habuit, vel quia Jacobus senior et episcopus, eo loci, scilicet Jerosolymæ erat. Ut taceam aliquos patres in textu Petrum præponere, adeoque fortasse immutatum esse textum. Est ergo hic locus hæreticis clavus in oculis et lancea in lateribus,

qui primatum Petro et ejus successoribus denegant, non enim tam constanter omnes evangelistæ Petro primatum darent, si eum non esset a Christo sortitus; neque Judam omnes ultimo loco posuissent, nisi apostolorum indignissimus et magistri proditor fuisset; neque in solo cætorum et apostolorum numero dissentirent, si ejus aliquam rationem habendam censuissent.

IV. Discimus non male fieri, cum summis pontificibus et religiosis nova imponuntur nomina. Hoc enim fecit Dominus, cum Petrum vocavit Simonem, filios Zebedæi *Boanerges*. Voluit enim illis insinuare, quales esse debeant, Petrus fundamentum et petra fidei immota; cæteri duo prædicatores eximii, etc. Sic pontifex novum accipit nomen, ad exemplum Petri, et ut noverit se jam novam representare personam debere, Christi videlicet vicarius in terris: similiter religiosi, qui exuto veteri et sæculari homine, novum et spiritualement induunt. Fabulantur aliqui cum hæreticis nominis mutationem in pontificibus Romanis originem traxisse ex Sergio pontifice, quod prius vocaretur os porci. Sed fallunt: nam Sergius IV. (non secundus ut illi putant) dicebatur quidem Buccaporci, id est, os porci, cognomine; non tamen ob hoc mutavit nomen, sed quia vocabatur Petrus nomine proprio: mutavit autem hoc nomen ob reverentiam S. Petri, quod nulli alteri pontifici commune fuit, ut Baron. anno 1009.

V. Discimus charitatem mutuam et unionem cum Ecclesia perpetuo servandam. Etenim ea de causa semper bini et bini apostoli nectuntur et recensentur a Luca in hoc. evang. similiter Matth. X. sic binos et binos mittit, Marci VI. sic duo missi ad solvendum asinum, Lucæ XIX. et ad parandam cœnam Petrus et Joannes, Lucæ XII. nec male Marcus omnes Petro connexuit copula illa; et nimirum hic nexus sacramentum charitatis est. Et bini nectuntur: *Quia duo sunt charitatis præcepta: vel quia omnis charitas minus quam inter duos esse non potest*, ait S. August. I. II. quæst. evang. Hæc ergo unio apostolorum totum mundum vicit et convertit: et hoc nexu juncti sunt inter se et cum sede Romana omnes catholici, unde inter eos perpetua concordia in articulis fidei et Ecclesiæ obedientia; nequaquam inter hæreticos, quia nexu isto carent. Hinc Ecclesiæ firmitas, quia: *Frater qui adjuvatur a fratre, quasi civitas fortis*, Prov. XVIII. hinc fidei propagatio, quia si in ore duorum vel trium stat omne verbum, quanto magis in ore omnium catholicorum: contra regnum hæreticorum in seipsam divisam, utique desolabitur. Et quis eorum dogmatibus credat, cum ii adeo dissen-

tiant? Alibi probant et usurpant ritus catholicos, missam, vestes sacras, lumina in templo, confessionem auricularem; alibi improbant et rejiciunt, etc.

VI. Discimus quo loco sint peccatores in evangelio; ultimo nimirum: siquidem Judas semper ab omnibus evangelistis ultimo loco ponitur. Sic carnifici plerumque ultimo et sordidissimo civitatis loco habitatio assignatur, ne ejus commercio cives honesti se commisceant et contaminent. In hoc mundo omnia involvuntur et plerumque peccatores summis collocantur et se intrudunt locis, justi continentur et abjecti sunt: unde Ps. LXXII. *Ecce ipsi peccatores abundantes in sæculo obtinuerunt divitias, etc.* sed non ita erit in regno Dei. Contigit in mundo, quod in domo, quæ non inhabitatur vel occupatur a militibus, ubi omnia involvuntur: ac tum Dominus aliquis eam incolere incipit, vel ad eam redit, tum omnia suis locis reponit. Mundus hic epulonem primo loco et in splendida mensa posuit; Lazarum vero præ foribus: sed quando venit Deus mediante morte utriusque, Lazarum posuit in sinum Abrahamæ, epulonem sepelivit in inferno. Contendamus igitur in hoc mundo, non pro primo, sed pro ultimo potius loco, ut ibi exaltari et audire mereamur: *Amice ascende superius*.

VII. Discimus mirum non esse, si in quovis cœtu reperiantur aliqui mali, siquidem etiam in ipsius Christi Domini collegio fuit unus fur et diabolus. Quid ergo mirum si inter plurimos summos pontifices bonos aliqui mali fuerunt? Si inter multos adhuc clericos aliqui delirent? Si in aliqua domo aut familia reperiantur aliqui reprobi? Neque enim propter unum aut alterum malum, cæteri sunt infamandi aut contemnendi. Quis enim propter unum Judam culpæ reliquos apostolos? Hinc nota proditoria ab evangelistis consulto notatus est, ut ejus infamia cæteris non aspergeretur, sed aliorum bonitas appareret, et ab opposito magis elucesceret. Neque etiam mirum valde si plures mali nunc reperiantur in aliquo cœtu vel statu, quam boni, quia in schola Christi tam sancta fuit inter duodecim unus reprobus; non adeo mirum, si nunc in aliquo cœtu sint quandoque plures mali quam boni. Ubi enim ejusmodi disciplina, exempla, doctrina, miracula, uti tunc visebantur in schola Christi? Unde etiam sequitur neminem propter paucos malos debere scandalizari. Si enim non legitur ullum apostolorum vel aliorum in lapsum Judæ impigisse: cur scandalizemur nos in illis, qui in tali disciplina non sunt? Timeamus potius et cum timore ac tremore salutem nostram operemur, ne quemadmodum Judas ita et nos aliquando cadamus.